

Karácsonykor minden olvasónknak nagy naptárt ajándékozunk!

Sz. 8 oldal

Poštarina plaćena u gotovom!

Cena - ára 1 dinár

Reggeli Ujság

Noviszád, 1939 december 9, szombat

Urednik — Szerk.: ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 338. szám

A szovjetcsapatok a Mannerheim-vonal előtt

Sztalin nem kiméli az emberanyagot — A finnek szerint az oroszok fojtógázokat használnak — Amerika repülőgépeket küld Finnországnak

A fasiszta nagytanács ujából leszögezte Olaszország semlegességét

Rigából jelenti az Avala: Finn katonai szakértők közölték a külföldi újságírókkal, hogy a szovjet Finnország ellen több, mint félmillió embert és mintegy ötszáz repülőgépet vetett harcra. Ezek a finn tiszték nyíltan kijelentették, hogy Finnország eddigi sikeres ellenállása dacára is a helyzet igen komoly. A szovjetfőparancsnokság nem kiméli az emberéletet és ezer meg ezer katona feláldozásával végzi a hadműveleteket.

nyilvánosságra hozza az angol-orosz tárgyalások anyagát. Az Avala stockholmi jelentése szerint a finn kormány száz különleges harci repülőgépet rendelt Angliában.

AZ OSLÓI CSOPORT A BÉKÉS MEGOLDÁSÉRT

Kopenhágából jelenti az Avala: A három skandináv állam csütörtöki tanácskozásáról a dán külügyminisztérium a következő közleményt adta ki: — A miniszterek megvitatták a Népszövetséghez intézett finn beadvánnyal kapcsolatos kérdéseket és megállapodtak abban, hogy minden tőlük telhetőt megtesznek a szovjet és Finnország közti békes megbeszélések megindítása érdekében.

A KÖD AKADÁLYOZZA A LÉGI TEVÉKENYSÉGET

Stockholmból jelenti az Avala: Csütörtökön a sűrű köd ismét megakadályozta a légi hadműveleteket Finnország felett. Haparandából érkezett jelentések szerint Petsamo környékén a finn-orosz háború eddigi legvéresebb csatája folyik. A harcban résztvevő hétezer szovjetkatona közül eddig 2000 elesett. A finnek nyugodtan, megállapított terv szerint, rendkívül elszántan harcolnak.

zen tarthatja állásait. A finn felderítő repülőgépek jelentései szerint az utánpótlás csak nagyon nehezen érkezik meg, mert a hófórgetegek a Karéliába vezető utakat elzárták és az odavezető egyetlen vasutvonalat is több helyen megszakították.

MOSZKVA LÉGI VÉDELME

Moszkvából jelenti: A leningrádi katonai kerület külön rádiószolgálat a következőket közli: Leningrádot az ellenséges repülőfutamadásoktól korszerű megfigyelő- és vadászrajok védik, amelyek állandóan a levegőben vannak. Két vakmerő finn repülő megkísérelte, hogy Leningrádhoz közeledjék. Az egyiket az orosz gépek lelőtték, a másik eltűnt. Az orosz bombavető gépek is kiváló eredményeket értek el és a szovjet légi haderő véglegesen ura a finn légi térnek.

A FINN SZABADSÁGHARCOT A NÉMETEK TAMOGATTÁK

Rómából jelenti a Magyar Távirati Iroda: Az II Telegrafo emlékeztet arra, hogy a világháború alatt a finnek szabadságharcát a németek támogatták. Lochstadt német városban finn szabadcsapat alakult és a Finnországban folyó függetlenségi harcban egy német hadosztály is résztvevett. A finnek tehát német segítséggel győzték le a bolsevikokat — írja a lap.

AMERIKA REPÜLŐGÉPEKET KÜLD FINNORSZÁGNAK

Stockholmból jelenti a német távirati iroda: A Nya Dagligt Allehanda jelentése szerint Amerika nagyszámu repülőgépet küld Finnországba. Ezeket a gépeket a finn származásu amerikai állampolgárok ajándékozták Finnországnak. A gépeket amerikai pilóták vezetik.

A LORDOK HÁZÁNAK ÜLÉSE

Londonból jelenti az Avala: A lordok házána csütörtöki ülésén Strabolgi lord, munkáspárti főrend a szovjet Finnország elleni támadásáról ezeket mondotta:

— A Finnország ellen intézett támadás nekünk, szocialistáknak jobban fáj, mint bárkinek a világon. Eddig azt hittük, hogy Szovjetoroszország őszintén a béke fenntartásán fáradozik. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy Nagybritannia minden lehető támogatásban részesíti Finnországot.

ANGLIA FEHÉR KÖNYVET AD KI

Londonból jelenti az Avala: Lord Halifax külügyminiszter kijelentette, hogy Anglia rövidesen Fehér Könyvet ad ki, amelyben

A szovjetfőparancsnok erősítéseket kér

Rómából jelenti: A Corriere della Sera helsinki tudósítója a következőket közli: Mereszkoff, a Karéliába behatolt szovjethaderő főparancsnoka mindig hangoztatja, hogy a finn védelmi vonal áttörésére egyetlen hadsereg nem elegendő, hanem a finn határon a támadás megkezdése előtt legalább háromszor ekkora erőt kell összpontosítani. Moszkvában ezzel szemben Molotov felfogása jutott érvényre, amely szerint a finnek egyetlen hadsereggel is meghódításra kényszeríthetők. A

moszkvai politikusok terve az volt, hogy öt gyalogos és két gépesített hadosztályal áttörik a Mannerheim-vonalat. Ez a terv azonban nem sikerült. A szovjet-hadsereg csupán 15 kilométert tudott előrenyomulni, de ez is igen nagy áldozatokat követelt. Mereszkoff — miután az események neki adtak igazat — arra igyekezik rábírn Moszkvát, hogy három hadsereget vonjon össze a határon. A rendkívül kedvezőtlen időjárási viszonyok következtében az orosz hadsereg nagyon nehe-

A szovjetcsapatok a Mannerheim-vonal előtt

Helsinkiből jelenti az Avala: Szovjetjelentések szerint az orosz csapatok a karéliai földszoroson áttörték a Mannerheim-vonalat. Ezt a hírt a finn főparancsnokság megcáfolta. A haditudósítók jelentése szerint a szovjetcsapatok egyes helyeken csupán megközelítették a finn védelmi vonalat. A Mannerheim-vonal a számos tó és rét közelében elhelyezett erődítményövből áll. A vonal előtti területet aknáknak és villamosárammal telt drótkadályok védik. A szovjetcsapatok finn részről sokkal nagyobb ellenállásra találtak, mint amire számítottak. Egész Finnországot vastag, helyenként másfél méteres hótakaró fedi. Ilyen körülmények között a harci-kocsik használhatatlanná válnak, míg a finn hadsereg sokkal mozgékonyabb az orosznál. A fehérbé öltözött finn sicsapatok lesből intéznek támadásokat a szovjetcsapatok ellen.

FINN HADIJELENTÉS

Helsinkiből jelenti az Avala: A finn főparancsnokság csütörtöki hivatalos jelentése a következőképp hangzik:

A karéliai földszoroson, a Ladoga-tó közelében heves harc folyik. Néhány orosz tankot megsemmisítettünk és Tainelencki közelében ellentámadást hajtottunk

vége. A szovjetcsapatok tegnap első ízben használtak fojtógázokat, amennyiben a finn arcvonalat gázgránátokkal árasztották el. A nap folyamán fontosabb tengeri hadművelet nem történt. Az ellenséges repülők a Ladoga-tó északi részén három falut bombáztak. A bombázás csak jelentéktelen kárt okozott.

A fasiszta nagy- tanács ülése

Rómából jelenti az Avala: A fasiszta nagytanács csütörtök este Mussolini elnökletével ülést tartott. Ciano külügyminiszter közel háromórás beszédben ismertette Olaszországnak az utóbbi hónapok alatt folytatott külpolitikáját. A beszámolót a nagytanács általános helyesléssel fogadta.

Ezután Mussolini mondott hosszabb beszédet, majd a nagytanács a következő határozatot fogadta el:

A fasiszta nagytanács teljes mértékben helyesli a minisztertanács szeptember 1-i határozatát, amely leszögezte Olaszország semlegességét és azon a véleményen van, hogy ez a határozat elhárította a viszály áttérjedését Délkelet-Európára és a Földközi-tengerre.

A külföldön elterjedt céltatos hírekkel szemben a nagytanács kijelenti, hogy Olaszország és Németország viszonya ugyanolyan, mint eddig volt. Ez a viszony a szövetségi szerződésen és a milánói, salzburgi és berlini eszmecseréken alapszik.

A nagytanács kijelenti, hogy mindaz, ami a Dunamedencében vagy a Balkánon történhet, közvetve Olaszországot is érdekli, mert Olaszországnak Európa e részével közös szárazföldi és tengeri határai vannak. Ami a tengeri közlekedést illeti, ennek fenntartása Olaszország részéről nemcsak tekintélykérdés, de vitathatatlan életszükséglet is.

Dr. Macsek nyilatkozata a Pester Lloyd-ban

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd tegnapi száma hosszabb interjú közöl dr. Macsek Vladkóval, a jugoszláv kormány helyettes elnökével. Dr. Macsek nyilatkozatában többek közt hangsúlyozza a szerb-horvát megegyezés jelentőségét, majd az egyre szívélyesebbé váló jugoszláv-magyar barátságot. Az ő elgondolása, a nyilatkozat szerint, Közép- és Dél-Európa mezőgazdasági államainak szoros együttműködése, esetleg közös áru-értékesítési egyezmény formájában, hogy ezek a termelő államok irányítsák a piacot. Nyilatkozata végén dr. Macsek megemlíti, hogy legutóbb 1915-ben volt Budapesten s a legelső alkalommal szívesen utazik fel ismét a magyarok szép, vidám fővárosába.

A szovjetkövet Horthy magyar kormányzónál

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó tegnap délben fogadta Saranov meghatalmazott minisztert, a Szovjet új budapesti követét. Saranov átnyújtotta a kormányzónak megbízólevelét és bemutatatta a szovjetkövetség tagjait.

A nép nevelése az egyesület létalapja. Élőadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

A „Szlovenec“ szerint Finnország után Törökország, Bulgária és Románia következik

Perszonális unió Magyarország és Olaszország között?

A Noviszádon megjelenő »Pregled« legújabb számában, kül- és belföldi lapok nyomán, néhány feltűnést keltő hírt közöl.

Idézi a »Pregled« a dr. Korosechhez közelálló ljubljani Szlovenec egyik cikkét, amely többek közt ezeket mondja: »Miért siet Szovjetország annyira Finnország leigázásával, amikor a Németországgal kötött megállapodás erre az országra ugyis elismeri a Szovjet érdekeit?

Azért, hogy utána Délkelet-Európa felé forduljon, amaz államok felé, amelyek a német-orosz szerződés értelmében orosz érdekkörbe tartoznak. Még nem tudjuk, melyek ezek az államok, a Fekete-tenger partján levő országokon (Törökországon, Románián és Bulgárián) kívül. Rövidesen várhatjuk a szovjetnyomás erősödését erre a három államra és látni fogjuk azt az irányvonalat, amely a középső alsó Dunamedencében, valamint a Balkánon elválasztja a német és szovjet érdekeket.«

Ezzel kapcsolatban a »Pregled«

idézi a turini Stampa egyik cikkét is, amely szerint Németország tartózkodó magatartását a finn-orosz viszályban az magyarázza, hogy Németország Oroszországgal már megegyezett abban, hogyan osztják fel Romániát.

Rendkívül érdekes a »Pregled« nek az a cikke is, amelyet a Rigóban megjelenő »Szevodnya« című lapból vesz át. A cikk szerint Londonban azzal számolnak, hogy

Magyarország és Olaszország között perszonális unió létesül.

Viktor Emánuel olasz királyt és abessziniai császárt kikiáltják magyar királlyá, Horthy Miklós kormányzó pedig alkirály lenne. Magyarország megőrizné teljes függetlenségét és Olaszország garantálná Magyarország határait. Ezekben a londoni körökben lehetségesnek tartják azt is, hogy perszonális unió helyett Magyarország a spoletói vagy aostai herceg trónrahívásával erősítené meg Olaszországgal máris szoros kapcsolatait.

31 ÉV

Ítélet a pancsevői tömegperben

Pancsevőről jelentik: Szimics Radomir, a pancsevői törvényszék büntetőtanácsának elnöke csütörtök délben hirdette ki a bíróság ítéletét a tavasszal elkövetett kórházi kasszalopás és sorozatos tolllopások bűnperében. Az ítélethirdetés írást olyan nagy volt az érdeklődés, hogy nemcsak a törvényszék nagy tárgyalóterme, hanem a folyosók is zsúfolásig megteltek érdeklődőkkel.

A bíróság Szimics elnökkel az élén háromnegyed egy órakor vonult be s az elnök azonnal hozzáfogott a terjedelmes ítélet felolvasásához. Az ítélet, valamint indokolása bővelkedett érdekes mozzanatokban és meglepetésekben. A bíróság ugyanis Salamon Józsefet, Delkov Ferdinándot, Zsula Csedomirt és Rozet Leopoldot

felmentette a városi kórházban elkövetett kasszalopás vádjától.

Az indokolás szerint a bíróság úgy találta, hogy a tárgyalás folyamán semmi bizonyíték nem merült fel arra nézve, hogy a kasszalopást ők követték el. Igaz ugyan, hogy a vádlottak a nyomozás folyamán a rendőrség előtt és később a vizsgálóbíró előtt is magukra vállalták a tettet, de ezt a vallomásukat a főtárgyaláson valamennyien teljes egészében visszavonták és azzal védekeztek, hogy a rendőrségen a beismeréseket veréssel és fenyegetésekkel kényszerítették ki és ennek hatása alatt tették meg a vizsgálóbi-

ró előtt is a beismerő vallomások. A bíróság a vádlottak e védekezésének kénytelen volt hitelt adni, mert a nyomozás alkalmával a beográdi technikai rendőrség megvizsgálta a pénzszekrényen talált ujjlenyomatokat és azok között

nem találtak a vádlottak ujjlenyomatait közül egyet sem.

Továbbá a vádlottaknak annak idején tett beismerő vallomásai között feltűnő eltérések és ellentétek voltak és végül, mert a vádlottaknak a főtárgyaláson nagyrészt sikerült alibit igazolniuk. A felmentő ítélet következtében a bíróság elrendelte, hogy Salamon Józsefet és Zsula Csedomirt, akik ellen más vád nem volt,

azonnal helyezték szabadlábra.

Az ítélet többi része, mely a tolllopásokra vonatkozik, szintén igen érdekes. Ebben az ügyben a bíróság összesen harmincegyévi fegyházbüntetést szabott ki a vádlottakra.

Különösen érdekes, hogy a vádlottak egy része, a meglehetősen súlyos büntetések ellenére, az ítéletben megnyugodott. Ebben az ügyben a bíróság Delkov Ferdinándot ötévi fegyházra és polgári jogainak ötévi elvesztésére, Rozet Leopoldot hatévi fegyházra és polgári jogainak hatévi elvesztésére, Opreán Vászót hatévi fegyházra és polgári jogainak örökös elvesztésére és Opreán Szávát ötévi fegyházra és polgári jogainak ötévi elvesztésére ítélt.

te. Az ítéletek ellen valamennyien felebbeztek. A bíróság továbbá Miskovics Alekszandart háromévi fegyházra és polgári jogainak ötévi elvesztésére, Jelenics Károlyt kétévi és hathónapi fegyházra, polgári jogainak háromévi elvesztésére, Komnenovics Szávát egyévi és négyhónapi börtönre, Raniszavljevics Bózsót mint bűnrészt negyvennapos fegyházra átváltoztatható kétezer dinár pénzbüntetésre ítélte. Ezek az ítéletek mind belenyugodtak. Dabin Gyórá, Eibenschütz Adolfot és fiát Tibort a bíróság felmentette az orgazdaság vádjától, mert nem merült fel ellenük bizonyíték. Az ítélt vádlottakra nézve a bíróság indokolásában kimondotta, hogy azért kellett ellenük ilyen súlyos büntetéseket alkalmazni, mert valamennyien már több ízben voltak hasonló bűncselekményekért büntetve. Az államügyész három napot kért.

Olaszország fagságot kap a szuezi csatorna igazgatásában

Milánóból jelentik: A turini Stampa értesülése szerint a szuezi csatorna igazgatótanácsa legutóbb megtartott ülésén elhatározta, hogy tagságot ajánl fel Olaszországnak, amivel a fasiszta Olaszországnak egyik régi követelése teljesül.

A hadviselő felek bírálik a magyar kereskedelmét

Budapestről jelentik: A magyar kormány megegyezett a hadviselő államokkal abban, hogy a Magyarországból semleges államokba és viszont semleges államokból Magyarországra tengeren szállított kereskedelmi árut nem tekintik hadi dugárunak. Ezzel az intézkedéssel Magyarország akadálytalanul bonyolíthatja le kereskedelmét Amerikával s főleg a holland és belga piaccal. A megegyezés első gyakorlati eredménye az, hogy az Amerikából Magyarországra küldött szénrakomány, amelyet az angolok Gibraltárnál feltartóztattak, most felszabadult s eljut rendeltetési helyére.

Oroszellenes tüntetés Budapesten

Budapestről jelentik: A magyar egyetemi ifjuság csütörtökön rokonszeny-tüntetést rendezett a finn követség előtt. Ambrus József, a Turul vezére, beszédében hangzott, hogy a magyar ifjuság szíve együtt dobog ebben a nehéz órában a finn testvéreikkel. A rokonszeny megnyilvánulást Honni Tallasz budapesti finn követ meghatott szavakkal köszönte meg. A finn követségtől az ifjuság az olasz követség elé ment, ahol elítelte a fasiszta Olaszországot és Mussolinit, majd innen az orosz követség elé vonult, ahol tüntetett a Szovjet ellen.

Egy fiatal magyar tudós érdekes karrierje a pécsi egyetemtől a butantani kigyófarmig

(Budapest, december.) Fiatal magyar tudós érkezett Délamerikából Budapestre: Klobusitzky Dénes dr., a pécsi Erzsébet Tudomány Egyetem magántanára, a kiváló kémikus és fizikus, aki ritka karriert futott be Délamerikában.

Klobusitzkyt még 1931-ben meghívta a brazil kormány, hogy foglalja el a sao-paolói Instituto Butantan nevű állami szérumentermelő intézet egyik vezető állását. A magyar orvos érdekes feladat előtt állott:

alkalma nyílt dolgozni az Instituto Butantan-ban, a földkerekség legnagyobb mérgeskigyótelepén,

hogy a kigyóméregből gyártott szérummal segítségére legyen azoknak a szerencsétleneknek, akiket a trópusokon kigyómarás ért.

Klobusitzky hét évet töltött a Butantan Intézetben, melynek hosszú időn át helyettes vezetője is volt.

Az elmúlt év februárjában pedig egy másik sao-paolói állami intézethez, az Instituto Biologico-hoz került. Másfél éve működik már ebben az intézetben. Most pihenni jött haza Magyarországra.

Felkerestük a fiatal magyar tudóst, aki családja körében fogad bennünket. Feltűnően szép, fiatal, osztrák származású felesége és hétéves kislánya, akinek a dallamos Iracema indián nevet adták, élénken figyelik a társalgást, Klobusitzky készségesen válaszol a hozzá intézett kérdésekre és elmondja, hogy milyen munkát végeznek a világhírű sao-paolói kigyóméreg-intézetben.

ÖTEZER MÉRGESKIGYÓ

Az intézet kertjében, mely a telepnek legérdekesebb része, állandóan mintegy

ötezer mérgeskigyó él. Csörgőkigyók, korallviperák, jarracák, urutuk

és a legkülönbözőbb és legveszedelmesebb mérgeskigyó-fajták. A hullók teljesen szabadon vannak: tágas, nagy, füves udvarokon, gömbalakú, kupolaszerű, kis nyílásokkal ellátott alacsony kőházakban. Megszökné azonban mégsem tudnak, mert az egyes udvarokat betonfal és vízzel telt árok veszi körül.

A kigyóudvarokat a közönség is megtekintheti. A betonfal körül futó sétányról jól látni az ide-oda kuszó, tekerődő, félelmetes hullókat, amelyek között nem ritkaság a másfél-kétméteres példány sem. Az ápolók a hét bizonyos napján

különböző vérfagyasztó atraktívokkal ejtik bámulatba az intézetet látogató közönséget.

Az ápoló ilyenkor bemegy az udvarba a kigyók közé, kampós botjával elfog egy-egy állatot, majd a levegőben forgatva különböző mutatványokat végez vele.

A nézőkben a mutatványok láttára elhül a vér, pedig ezek nem is annyira veszélyesek, mint azt a laikus gondolná: a mérgeskigyók a fogságban lassan megszelídülnek és óvatos bánásmód mellett mondhatni ártalmatlanok.

Rendkívül érdekes módon gyűjtik össze ezeknek a telepen lévő kigyóknak a mérget. Egy orvos vagy vegyész, egy laboráns és néhány ápoló megy be a kigyók közé. Az ápolók hosszú rudakkal, amelyeknek a végén vaskampó van, a földhöz nyomják a kiszemelt állatot, majd

villámgyors mozdulattal elfogják kezükkel közvetlenül a fej alatt, felrántják a száját, majd ujjukkal addig nyomkodják a hullók szájában lévő mérgegyermeket, amíg a mérreg kicsordul.

A mérget azután kis csészékben gyűjtik egybe. Más eljárást is szoktak alkalmazni. Egy hártypapírral befedett pohár szélébe haraptatnak a kiszemelt kigyóval, miközben a mérge kicsordul és befolyik a pohárba.

Az így összegyűjtött mérget laboratóriumban preparálják,

a preparátummal pedig beoltják a telepen nevelt lovakat.

GYŪJTJUK A KIGYÓMÉRGET

A preparátum a beszárított méregből 9 százalékos konyhasóoldat és glicerin hozzáadásával készül. Először csak kis adagot fecskendeznek a lovakba, később azonban fokozzák a mennyiséget, úgy hogy az a halálos adagot sokszorosán felülmúlja. A türelmi idő elteltével

a lovakat megcsapolják és vérből készítik az immunsavot, a szérumot, mely a trópusok legnagyobb áldása.

A kezelés nagyon megviseli a lovakat. Leelőző fejjel, remegő lábakkal állanak az istállóban. A legtöbb kigyóméreg gyulladást és bőralatti vérzéseket okoz, úgy hogy az injekció helyén a legtöbb állatnál nyitott seb keletkezik. Jóllehet a lovakat nagy gonddal kezelik és sulycsökkenés, láz esetén a további oltásokat azonnal abbahagyják.

legtöbbje rövid pár éven belül elpusztul.

SZÉRUMÉRT ÉLŐ KIGYÓK

Érdekes módon történik a mérgeskigyók összefogása az őserdőben. Az intézet felállításától kezdve az állatok azt propagálják, hogy a lakosság eleveven ejtse fogságba a kigyókat és így küldje be az intézetnek.

Butantanban minden kigyóért pénz helyett immunsavóval fizetnek

s mivel Braziliában a szérum majdnem fontosabb a kenyérnél is, a lakosság az intézetet állandóan el látja kigyókkal. Az alapítás évé-

ben csak hatvanhat kigyót kapott Butantanba.

az intézet,

tíz évvel később azonban már 2700 darabot, a legutóbbi évben pedig nem kevesebb, mint 35.000 darab eleven mérges kigyót szállítottak be a telepre.

Az intézet minden eleven mérges kigyó után tíz köbcentiméter szérumot ad a beküldőnek, tizenkét kigyó után pedig a szérumon kívül ingyen fecskendő is ajándékoz.

A kigyók összefogdosására az intézet a telepeselemek hurkokat és elmes szerkezetű ládákat küld szét, amelyekben a veszedelmes hullókat minden veszély nélkül lehet szállítani. A ládák már meg is vannak címezve, úgyhogy csak a tetejét kell leszögezni s a legközelebbi postahivatal vagy vasútállomás díjmentesen továbbítja azt

„KO-OP“ szálloda

GOZD-MARTULYÉKEN (Szlovénia)

december 15-ig nyitva

Felvilágosításokkal szolgál: Hotellsko A. D. „Ko-Op“ Beograd, Poenkareova 21. Telefon 30-103 és a Gozd-martulyeki „Ko-Op“ szálloda igazgatósága (Szlovénia)

A kigyók szállítását ugyanis az állam azzal könnyíti meg, hogy minden kigyótartalmú ládát a posta ingyen köteles szállítani.

A butantani intézet, amelyből évente sokszáz láda kigyóméreg elleni szérumot küldenek szét a trópusokba, érdekes laboratóriumával, muzeumával és kigyóudvarával felejthetetlen élmény az idegennek, aki büszkén állapíthatja meg, hogy a tudomány ezuttal nem a rombolás és pusztítás terén alkotott világraszóló dolgot, hanem a haladás s az emberiség érdekében. Minket magyarokat külön büszkeséggel tölthet el, hogy ennek a telepnek fejlesztője és világszerte megbecsült vezetője hosszú évekig Klobusitzky Dénes dr., magyar ember volt.

Péchy-Horvát Rezső

Egész Európában szigorúan büntetik az áremelést

Az árelenőrzés a semleges országokban

Az árelenőrzés egyike a legfontosabb háborús gazdasági és pénzügyi intézkedéseknek. A háború következtében könnyen beálló gazdasági bizonytalanságot — tapasztalat szerint — a spekuláció arra szereti kihasználni, hogy az árat felferje, — a másik oldalon az árat stabilizálására háborús időben azért is szükség van, hogy

a fogyasztóközönség ne ragadtassa el magát indokolatlan felvásárlásokra,

attól félve, hogy a változott körülmények az árat gyors emelkedéséhez vezethetnek. Semleges és hadviselő országok ezért egyformán folyamodnak az árelenőrzés szigorú módszeréhez és súlyos büntetések terhe alatt állapítják meg az árat, amelyeket nem szabad túllépni.

AZ ÁRAK HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE

Az egyes semleges országokban az árelenőrzés érdekében a következő intézkedéseket hozták:

Olaszország: Rendörkirendeltségek ellenőrzik az árat.

Románia: Kiskereskedők legfeljebb husz százalékos, nagykereskedők pedig legfeljebb tíz százalékos haszonnal adhatnak el közszükségleti cikkeket.

Szlovákia: Hatósági árelenőrzés az indokolatlan áremelések meggátolására.

Bulgária: Az augusztus 31-ki árat alapján irányárakat állapítottak meg.

Görögország: Az 1939 augusztus 22-én érvényben volt áratok sem a nagy-, sem a kiskereskedelemben nem szabad túl-

lépni. Egyes élelmiszerek árát hatóságilag állapítják meg.

Svájc: A nagy- és kiskereskedelmi árat, a lakbérek és haszonbérek, a gáz és villamosáram díját és a munkabérek az árelenőrző hivatal engedélye nélkül nem szabad az 1939 augusztus 31-i színvonal fölé emelni.

Spanyolország: Irányárak a fontosabb mezőgazdasági termékekre. Az indokolatlan áremelést szigorúan büntetik.

Belgium: Maximális árat a legfontosabb élelmiszerekre és egyes háztartási cikkekre.

Hollandia: Egyes mezőgazdasági cikkek árát a kormány állapítja meg.

Dánia: A fontosabb gabonaneműekre, tengerire és kenyérre maximális árat állapítottak meg.

Litvánia: Az élelmiszerek árát emelni tilos.

Lettország: Maximális árat a fontosabb élelmiszerekre. A lakberek felemelése tilos. 1939 augusztus elseje óta történt béremeléseket hatálytalanítani kell.

Svédország: Az áralakulást szakmánként bizottságok ellenőrzik, amelyek irányelveket bocsátanak ki.

Norvégia: Az árat szakmánként bizottságok állapítják meg. Áremelést csak a külföldi beszerzési ár emelkedése esetén engedélyeznek.

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége.

HIREK

Jól sikerült a kanizsai Vöröskereszt-tanfolyam. Sztáranizsáról jelentik: A kanizsai Vöröskereszt kéthónapig tartó első segélynyújtási tanfolyamot rendezte dr. Topolác Milorád főorvos vezetésével. A tanfolyamot két részben tartották, mégpedig szerb és magyar nyelven. A magyar tagozaton vizsgáztak: Kemény Ica, Bata Julia, Bata Pircsi, Mák Margit, Ladóczki Anna, Dömötör Jolán, Milutinovics Viktória, Jenei Panna, özvegy Veronka, Mátics Jeliszaveta, Gajó Ilonka.

Horgosi hírek. A Kársz-féle árvaház kedden Mikulás-est keretében osztotta ki az ajándékokat a kis árváknak. A Mikulás-esten Virág István plébános és Körmöczy Mátyás káplán is megjelent, a Mikulást Hegedüs Cica személyesítette meg. — A Gazdasági legutóbbi választmányi gyűlésén elhatározta, hogy mint minden évben, az idén is gyűjtést rendez a nincstelenek felségélyezésére. — A Kereskedő Egyesület a Radics-féle vendéglőben az idén is megrendezi szokásos Szilveszter-estjét.

Bezdáni hírek. A BSE idei Szilveszter-estjét az a kabaréműsor költi ki, amelyet szeptemberben többjött akadályok miatt el kellett halasztani. — A Katolikus Legényegylet karácsony másnapján a »Cigány« című háromfelvonalos népszínművet mutatja be Pinkert Mátyás rendezésében. — A monostori erdőben Milancsev Ilija munkásra favágás közben rádőlt egy hatalmas fa. Milancsev életveszélyes sérüléseket szenvedett.

Magyarnyelvű evangélikus istentisztelet Noviszádon. Holnap, vasárnap délelőtt féltizenegy órai kezdettel a noviszádi evangélikus templomban magyarnyelvű istentisztelet lesz.

Moli hírek. A községi előjáróság figyelmezteti a lakosságot, hogy a légvédelmi rendeletben előírt óvóhelyeket 15 napon belül mindenki készítse el, a mulasztás pénzbírságot von maga után. — A Katolikus Ifjúsági Egyesület karácsony másnapján a Varga-vendéglő nagyertermében Dankó Istvánnak »A halász szeretője« című szindarabját mutatja be a legjobb moli műkedvelők közreműködésével. Az előadást Vajda Lajos káplán rendezti. — November hónapban a moli anyakönyvi hivatalban 22 születést, 18 halálos esetet és 9 házasságot jelentettek be.

Bácskogradistai hírek. Petrov Szevén járási tanfelügyelő szokásos őszi iskolalátogatását Gradistén december 6-án és 7-én tartotta meg. — A műkedvelők gárdája január 6-ra Szigligeti Edének »A cigány« című énekes népszínművét készülnek a Katolikus Kör rendezésében előadni. — Az előjáróság fölhívja a gazdaságközönséget, hogy a hátralékos jétkárbiztosítási díjakat december 31-ig föltétlenül fizessék ki, mert a hátralékosokat végrehajtják.

Patkányok alkonya...

Eredeti ötlete támadt egy dán földművesnek, s az ötlet segítségével megszabadult a patkányoktól. A földműves udvarát és gazdasági épületeit valóságos patkányoktól tartotta meg, s a hivatlan vendégeket elűznie, vagy kipusztítani. Egyik napon az az ötlet támadt, hogy rádiója hangszóróját kivitte a csűrbe, majd az istállóba és a patkányok a folytonos zajtól megrémülve csakhamar az utolsó szálig elmenekültek.

Ez az eset a holland lapokba is belekerült és a dán paraszt falalmányát most a Zuider-tó vidékén is alkalmazták. A kiszáritott törészet körül ugyanis hihetetlen mértékben elzaporodtak a patkányok és egerek s bármennyi macskát is vetettek ellenük a harcba, a szapora rágesálókat nem sikerült kipusztítani. A lakosság közös költséggel most óriási hangszórókat szereltetett fel a környéken, amelyek egymásután szakadatlanul bömböltek a legváltozatosabb zeneszámokat. Érdekes, hogy a patkányok egyrésze ennek ellenére sem menekült el a vidékről. Ezeket a zenekedvelő patkányokat aztán úgy üldözték, hogy a hangszórókon állandóan macskanyávogást közve-títettek.

Petrovoszelói hírek. Az előjáróság értesíti a lakosságot, hogy Mol község előjárósága december 15-én és 16-án nyilvános árverésen eladja a petrovoszelói hártól kezdődőleg a nyárfa s fűfa erdejét. Az árverésen vett félkat azonnal ki kell fizetni. Két esküdt s a gazdasági bizottság egy tagja végig járja a községet s ahol szükségének látja, a keresztutakat kijavíttatja. Ugyanez a bizottság feljegyzi azokat a háztulajdonosokat is, ahol a járda nem megfelelő. — Özv. Beretka Imréné szül. Horváth Erzsébet 66 éves korában hirtelen elhunyt.

Női téli kabátok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

Katolikus papot kapott Beodra. Jung Tamás jázovói adminisztrátort kinevezték beodrai plébánosá. A kinevezés nagy örömet keltett Beodrán, ahol hosszú évek óta nem volt katolikus pap.

Eltűnt egy noviszádi kisfiu. Kafer Alfred 13 éves noviszádi polgárirta már egy hete eltűnt szülei lakásáról. A kislákon rövid nadrág, fekete kabát asztrakángallérral és diáksapka volt. A szülők kérik mindazokat, akik esetleg tudnak valamit az eltűnt fiúról vagy az utóbbi napokban látták őt valahol, hogy adataikat szolgáltatassák be a noviszádi rendőrségnek.

Kincsek az udvari zsidó házában. Madridból jelentik: Sevilla mellett egy villában tovább folytatják a mesebeli kincsek keresését, amelyek a villának egy évszázaddal ezelőtt élt gazdájáé voltak. A kincskeresést a polgárháború szakította meg és most újra módszeresen kutatják át a villát, amely valamikor Levi Sámuel, I. Pedro kasztíliai király udvari zsidójának lakhelye volt. A királynak sok pénzre volt szüksége, hogy fedezze a mohamedán török ellen viselt hadjáratainak költségeit s ezt — akkori szokás szerint — zsidó bankárjától kérte kölcsön. A kölcsönért elzálogosította a zsidónál a kincseit, amelyek a tizenhetedik század krónikáival szerint mérhetetlen értékű aranykincsek és drágakövek-ből állottak. Pedro király kincseit többé sohasem látta viszont és azt gyanítják, hogy a zsidó azokat lakása pincéjében ásta el. A villa jelenleg egy szevillai polgár tulajdona és alatta valóságos földalatti folyosó-labirintus terül el. A földalatti folyosók a szomszédos utcáig nyulnak, két méter szélesek és másfél méter magasak. 1936 tavaszán, a polgárháború kitörése előtt már azt hitték, hogy nemsokára a kincs nyomára bukkannak, de a háború egyelőre megakasztotta a kutatást.

BAJMOKI HIREK. A bajmoki Keresztesek otthonában igen sikeres Mikulás-est rendeztek. Olyan szép műsort állítottak össze, amely valószínűleg maradandó emléke lesz a gyermekeknek, akik a Mikulás-esten részt vettek. Hegedüs Lénárd esperes igen szép szavakkal méltatta a Mikulás történetét és hálás köszönetét fejezte ki a rendezőségnek. Utána 250 gyermek között ajándékokat osztottak szét, amely cukorkákból, süteményekből és mindenféle gyümölcsökből állott. — Piaci árak buza 190, tengeri 125 —130, árpa 150, korpa 120 din. Hízott sertések 8—9½ din., tyúk 7½—8, tömött liba, kacsa 9—10 dinár, tojás darabonként 1 dinár, káposzta, burgonya 100 dinár métermázsánként. — A bajmoki Sport karácsony másnapján a »Pista néni« című vígjátékot adja elő. Az előkészítések nagyban folynak. — A bajmoki anyakönyvi kivonat szerint november hóban 10 fiu és 15 leány született. Házasságot kötöttek: Berkes István és Nagy Margit, Weihand Pál és Kohn Borbála, Babics József és Holzhacker Anna, Fábián József és Krizsán Mária, Amstadt József és Pertics Erzsébet, Bogdán József és Ferenc Veronka, Gauder Márton és Jung Magda. Meghaltak: Palkovics István 3 hónapos, Halász Teréz 65 éves, Peics Márton 56 éves, Halász Anasztázia 16 éves, Paskó Viktória 57 éves, Mamuzsics Rozália 56 éves, Futó János 44 éves, Keller János 30 éves, Sós Katalin 15 éves, Kovács Klára 80 éves, Szekenderovics Angela 5 rapos, Kohn Katalin 7 éves, Mátics Márton 57 éves, Polyák József 20 éves, Schopper Margit 59 éves, Oracsics József 76 éves korában.

Kérek egy üveg »Növényharmat«-ot! Ha erre valahol azt mondják: »Az nincsen, de van annál valami sokkal jobb«, úgy gondoljon a bölcs közmondásra: »Ki azt igéri, aranyat csinál, ezüstöt akar kiscsalni!« Az ezerjő »Növényharmat« csak törv. védett zöld üvegben zöld csomagolásban valódi. Ára patikákban, üzletekben 12.— dinár.

SZARAKANIZSAI HIREK. Heti piaci árak: Buza 180, tengeri 132, árpa 153, zsir 16, szalonna 17, káposzta q-ja 88 dinár, vaj 30, csirke párja 12—24-ig, tyúk párja 42—56 ig, lud kgja 9.50, kacsa kgja 9, tehén kgja 15 4, borjú élő 7, sertés élő 8. hathetes malac párja 240—350, burgonya 150 dinár métermázsája, alma 4—5, tojás 1 dinár. — December 18-án reggel 9 órakor a főjegyzői irodában nyilvános szóbeli árverésen kiadják a városi tüzoltók, rendőrök, szolgák és kézbesítők téli köpenyeinek beszerzését. — A rendőrségnek tudomására jutott, hogy sokan nem engedik meg a kéményseprőknek a házak kéményeinek tisztítását. Szigorúan figyelmezteti a rendőrség a közönséget, hogy engedjék meg a kémények tisztítását, mert 500 dinárig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják azokat, akik a kéményseprők munkáját akadályozzák.

VRBÁSZI HIREK. A Dulcis klub ma szombaton halvacsorával egybekötött Mikulás-est rendez Papp István vasuti vendéglőjében. — Az 1920-ban született ifjak legkésőbb december 15-ig jelentkezni tartoznak a katonai referensnél. — Csütörtökön délelőtt a Vojvodina olajgyár lakatosmühelyében forrasztás közben robbanás történt, minek következtében Bartus István inas súlyosan megsérült. A sérültet azonnal beszállították dr. Hetzel szanatóriumába. — A Domatya olajgyár engedélyt kapott műút építésére. A műutat a gyárteleptől a vásártér vasuti töltés menti részén építik ki a kulai utig. — A községtanács a jövő hét folyamán ülést tart. — A németországi munkáról hazatértek magukkal hozott márkautalványaikat 1 RM=10 dinár árfolyamon válthatják be. Jelentkezniük a községhez kell. — Ma szombaton délután 2 órakor a községhezán különböző butort és irdaberendezési tárgyat árvereznek el.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

BÁCSSTOPOLAI HIREK. A »Krivaja« armentesítő társulat az ugynevezett »mehészek völgyében« a nemzetközi uttól a »Krivaja« patak medréig egy 600 méteres mellékkárokat ásott és ezzel mintegy 20 hold eddíg víz alatt volt földet tett használhatóvá. — A szövetségi vadásztársaság ezévi első körvadászata ma, szombaton tartja meg, a szubotici és bajsai határ mentén. Gyülekezés Győri Mária csanlavéri uti vendéglőjében reggel 8 órakor. — A pénteki ünnep miatt csütörtökön tartották meg a heptiacot, amelyre igen sok árut hoztak fel a termelők. Árak: buza 180, kukorica 132, árpa 155, fejes káposzta 110 dinár métermázsánként. Kővér sertés 8.50—9.50, kővér liba 10, kővér kacsa 10, pulyka 11, tyúk 8 dinár kilónként, tojás 0.90—1 dinár darabja. — A »JAK« sportegyesület legutóbbi választmányi ülésén elhatározták, hogy az évi rendezés közgyűlést december 31-én délután 2 órakor tartják meg a Bakai-féle vendéglőben. — A község, évekként eze őtt a sertésrakodónál modern sertésmérleget építtetett, amely azonban már hosszabb idő óta használhaton kívül van, mert megállapították, hogy talajszüllyedés miatt nem mér pontosan. A községi képviselőtestület határozatának megfelelően a sertésmérleget most kijavítják és mérlegkezeőt alkalmaznak, akinek 500 dináros havi fizetést biztosítanak vagy a bevétel 25%-át. Ács Ferenc községi a'elnök már érintkezésbe is lépett a mérleg építőjével a javítás ügyében.

LONDONBAN az elmúlt napokban egyik este borzalmas látványban volt részük a járókelőknek. A legforgalmasabb utcákon elindult két emberi csontváz s halálra rémitette a sötétben lassan tolongó embertömegeket. Amerre megjelentek, a nők elájultak, a gyerekek sikongani kezdtek s mi tagadás, a gyengébb idegzetű férfiakat is megrémítette a szörnyű látvány. Végül is két keményszívű Bobby (rendőr) nyakon ragadta őket és bekísérte a legközelebbi rendőrbirohoz. A lámpafényen kiderült, hogy két vállalkozó szellemű lambethi ifjú szorongatnak a rendőrmárkok. Hiába védekeztek azzal, hogy a hatóság hívta fel a lakosságot ruhájának világító festékkel való megjelölésére a sötétben való könnyebb közlekedés céljából és azért festették rá sötét ruháikra a bordákat, csigolyákat és lábszárcsontokat, — a rendőrbíró fejenként 10 shilling büntetésre ítélte őket. Az indoklás szerint: »Az emberek manapság az ilyen ostobaságok nélkül is éppen elég idegesek.«

P
Mag
töfi
kác
nyit
mát
élet
alak
óriá
ter
zsík
vaso
elő
völt
nek,
Róz
Julis
nyi
Nagy
Feren
dor.
da a
karó
az »E
játék
Péter
Rózsa
csi K
ják. F
gyar
vöben
száza
amely
megt
Nagy
Péter,
Szemo
Simon
za F
József
rucz J
ra Pé

Előa
Népeg
Kör n
vezeté
rende
után 4
Mikul
Polgár
első na
minder

5
1. M
K
2. K
3. M
ta
4. K
fia
5. M
hi

Kérd
pap, ak
pel a n
Felel
Kérd
hiénána
Felel
táborz
Kérd
láríst?
Felel
Kérd
fordul
Felel
gyarok
Kérd
Felel
a VI. sz

SZÍNHÁZ-FILM

Színházi levél Budapestről

Petőfi-est Pacsiron. A pacsiri Magyar Olvasókör jólsikerült Petőfi-estet rendezett. Az estet Takács Antal, az egyesület elnöke nyitotta meg. Csete István református lelkész ismertette Petőfi életét, majd az egyesület újonnan alakult dalárdája mutatkozott be óriási sikerrel. Karnagy Cifra Péter a fiatal nagytehetségű muzsikus volt. Szilágyi Lajos felolvastott, Juhász Antal sikerrel adott elő Petőfi-dalokat. Nagy sikere volt még a négyes női dalszámoknak, amelyeket Nagy Juca, Nagy Rózsa, Szilágyi Zsófia és Erdei Juliska adtak elő. Szavaltak: Csányi Sziduska, Szilágyi Zsófia, Nagy Rózsa, Nagy Juca, Rózsa Ferenc, Bogár Béla és Rózsa Sándor. — A pacsiri műkedvelőgárda a Magyar Olvasókör javára karácsony másnapján színre hozza az »Éjféli vendégek« c. zenés népjátékot. Főbb szerepeket Cifra Péter, Tomán Ilona, Simon Eta, Rózsa Sándor, Kurucz Jenő, Szemcsi Károly, Rózsa Ferenc alakítják. Rendező Kurucz Jenő. A Magyar Olvasókör javára a közeljövőben színre kerül az »Egy bofond százat csinál« zenés vígjáték, amelyre az előkészületek már megtörténtek. A főbb szerepeket Nagy Rózsa, Tomán Ilona, Cifra Péter, Kurucz Jenő, Cérna Ferenc, Szemcsi Károly, Rózsa Sándor, Simon Eta, Szilágyi Zsófia, Rózsa Ferenc, Fekete Ferenc, Csányi József alakítják. A rendezést Kurucz Jenő végzi, a zenei részt Cifra Péter tanítja be.

Előadások Kanizsán. A kanizsai Népegyetem vasárnap a Katolikus Kör nagytermében dr. Batta Péter vezetésével ismét ingyenes előadást rendez. — Ugyancsak vasárnap délután 4 órai kezdettel a Nép körben Mikulás-ünnepséget tartanak. — A Polgári Iparos Dalárda karácsony első napján előadja a »Ha vége jó, minden jó« című vígjátékot.

5 Kérdés:

1. Melyik Habsburg - uralkodót nem temették el Bécsben a Kapucinosok zárdájában?
2. Kiket nevezünk boncoknak?
3. Melyik francia városban laktak pápák?
4. Ki volt Odysseus és Penelope fia?
5. Melyik a világ leghosszabb hídja?

Válasz

reggeli kérdésekre

Kérdés: Ki volt az a magyar főpap, aki mint jelentős költő szerepel a német irodalomban.
Felelet: Pyrker László egri érsek.
Kérdés: Kit neveztek bresciai hiénának?
Felelet: Julius Haynau osztrák tábornagyot.
Kérdés: Ki írta A piros bugyellárist?
Felelet: Csepregy Ferenc.
Kérdés: Melyik magyar versben fordul elő Nubia párduca?
Felelet: Berzenyi Dániel: A magyarokhoz c. ódájában.
Kérdés: Mi a Pancsatantra?
Felelet: Indiai mesegyűjtemény a VI. századból.

(Budapest, december 7.) — A delelő felé haladó színházi életnek mult heti hullámvögyére most ismét hullámhegy következett. A véletlen úgy hozta magával, hogy premier hiányában mult heti színházi levelem tárgyaltan lett, most pedig egyszerre négy bemutatóról számolhatok be.

Vegyük legszörnyebbet, a »Rontó Pál« bemutatóját a Nemzetiben.

A nagy eseménynek készülő bemutató végül is parádés előadás lett. Ritka ünnepélyes külsőségek között a kormányzó névpapjának előestéjén, a Budapesti székely diplomáciai kar jelenlétében mutatták be Kállay Miklós vidám játékát. A diplomata páholyok közönségének sorában meleg rokonszenvenvel láttuk

Jugoszlávia követét,

aki látható élvezettel figyelte az előadást.

»Rontó Pál«, a tiszaháti Peer Gynt az egri papnevelőből szökik meg, hogy a színpadon bejárja Csehországot, Verhovinát, lengyel földet, Kamcsatkát, Madagaszkárt, s a végén visszatér Egerbe, hogy ott várja meg a halálát. De annak sem adja meg magát addig, míg a ha'ál huszárruhába nem öltözik, mert a huszárt csak huszár győzheti le.

Jávor Pál Rontó Pál szerepében hősi és érzelmes, kalandos és humoros, minden színt és hangot eltalál. Kísérőjét, Antit, Tapoleay Gyula játssza. Őt kevésbé izgatja a dicsőség szárnya, annál inkább terebélyes potrohának éhsége. Szelezky Zita rokokó je mezeiben olyan szép és olyan kedves, hogy elfogadhatja teljesen a kalandokra serkentő ígért megtestesítését. Somogyi Erzsébet Truzsinka grófnője csupa elevenesség és kacagató humor. A két intrikus, Gyöngyvirág Jóska és Szikár Todor, szerepében Juhász József és Pethes Sándor kitűnő szerephez jutott. A Nemzeti Színház híres tradícióhoz híven

a kis szerepek is elsőrangú kezeken voltak.

A darab színes és dallamdu zenei aláfestését sok invencióval Vince Ottó szerezte, Jaschik Almos diszkrét és jelmezei va'óságos látványra tették a darabot, amely Táray Ferenc rendezésében az évad egyik legnagyobb eseménye volt.

A Vigszínház új darabja Fodor László

»Születési ajándék«

a modernizált romantika. A darab eleven, fordulatokban gazdag, kedves, je sok reminiscenciát keltő muzsika kíséri. Sok hatásos jelenet van benne, de csodálatosképpen mindegyik emlékeztet valamire.

Mezey Mária igazán pompás születésnap ajándék, Gregus Zoltán rokonszenves ezredes, Kamarás Gyula a fiatal hadnagyok mintaképe, kellemes megjelenése, tiszta beszéde és természetes játéka új értéket jelent. A márkás vigszínházi rendezés megint kitett magáért. A közönség meleg rokonszenvenvel fogadta a darabot, amely ha nem is pályázik irodalmi babérokra, jelentős színpadi sikert ért el.

Az Andrásy Színház ujdonsága

a »Finom család«

tulajdonképpen francia darab Henry Croziere boházata, de tulajdonképpen csak alapötletében és meséjében francia: A mosogató lányból lett színésznőt elvételük az em'gráns gróf pincérel, hogy elvehesse a herceg, akitnek családja legrosszabb esetben is csak egy grófkisasszonnyal elégzik meg. A grófi pincér aztán három felvonáson át fölöttől a saját feleségével s a végén a nagyra'ató herceg természetesen hoppon marad. Ezt a nem tulajdonképpen eredeti mesét a fordító Va-

szary János kifogyhatatlan humora és Losonczy Dezső színpompás talpraesett muzsikája annyi vérbősséggel látja el, hogy tisztességes életet biztosít a darabnak. A három főszerepet alakító Lázár Mária, Törzs Jenő és Hajmássy Miklós kezében aztán

a darab valóságos humorbányává válik

s a bohózatot az első felvonás jelenetétől a harmadik felvonás utolsó jelenetéig a közönség falrengető kacagása kíséri végig.

A könnyű darab nem mindennapi sikeréhez nagy mértékben járult hozzá László Valéria könnyed, táncos alakítása, Szakáts Zoltán stílusos eleganciája, Vaszary Piri, Pataky, Bihari és Molnár gazdag humora. Vaszary János ötletes fordítása és Básty István stílusos rendezése. Ha a daraból az izléstelenségeket kigyomlálják s a cirkuszi produkciókat letompítják, tartós és megérdemelt sikere lehet.

A Városi Színház operette ujdonsága

»Tisztességes Anna«

sem jön szenzációs új ötletekkel. Szegeci Anna naiv, tisztességes gépirólány, akibe a mindenható és szigorú, de igen kellemes megjelenésű vezérigazgató beleszeret. Az igaz, hogy három felvonásnak kell elteltetnie s egy csomó komikus véletlennek közreműködni, amíg a máskü'önbén igen tehetséges vezérigazgató észreveszi, hogy Anna szép, kedves, intelligens s az Isten is neki teremtette. A friss ötletek, a derűs játék és a dallamos zene azután elfeledtetni velünk, hogy Sándor Jenő, a szerző, milyen régi lemezeket forgat.

A darab új primadonnát avatott, a Rökk Marika arcu, üde, szép mozgású és kedves hangú Kollár Liviát. Márkus László vezérigazgatója előkelő és férfias, de túlfiatal. Harcos Irén vidám, mutatós, nádszálvékony, kitűnő táncos, akit tüntető melegséggel fogadtak. Harsányi Miklós a kormánybiztos figurájából sok új ötletet hoz ki. Misoga László egyéni bolondos játékával harsogó derűtséget kelt. Szöregy Gyula komikus altisztje élettel teljes, Ujváry kotnyeles könyvelője pedig egyenesen remek. A fülbe-mászó, mesés modern zenének, amelyben egy pár vérepedítően pompás csárdás is szerepel, szerzőjét a színpad nem jelöli meg, pedig

határozottan becsületére válik szerzőjének.

Beck Miklós lendülettel és szeretettel vezényelte a zenekart. Tihanyi Vilmos rendezése gondos és n'vós. A darab félszázas karrierje biztosítottnak látszik.

Ennyiben számolhatunk be azokról az új színekről és vonásokról, amelyek a pesti színházak műsorát a közeljövőben uralni fogják. A régiékről pedig nem mondhatunk semmi újat.

Ambrus Tibor

««(★★★)»»

Ma Hanuka-est a noviszádi zsidó-otthonban. Ma este tartják a noviszádi zsidó kulturaházban ünnepi hangversenyüket. A rendezőségnek ez alkalommal sikerült kiváló előadókat megnyerni. Elsőnek kórus hangzik el, majd dr. Mordehaj Silber rabi beszél. Schliesser Irma kiváló zongorista műsorszámá: Mendelsohn: Capriccioso, Liszt: Gnomreigen, Chopin: Impremptu és »f« »ges«-dur Etűdök. Eli Kácska hegedűszámát huga kíséri. »Alija Bet« című drámából Hasomer Haccair egy jelenetet ad elő. A hangverseny iránt igen nagy az érdeklődés.

Ma este a Vadgalamb bemutatója

a noviszádi Kraxner vendéglőben

A noviszádi telepi Olvasó- és Gazdakör műkedvelői csütörtök este tartották meg a Vadgalamb című népszínmű főpróbáját. Valamennyi szereplő kitűnően tudta a szerepét és fejlett színi tehetségről tett tanúságot. A darab érdekes, lendületes cselekménye magával ragadta a főpróba közönségét is, amely ugy tapsolt a műkedvelőgárdának, mint-ha az előadás már bemutató lenne.

A darab diszletel szépek, festőiek, bizonyára megnyerik a közönség tetszését. A zenekar hibátlanul együtt működött az énekesekkel. A főpróba gyorsan, zökkenő nélkül pergett.

A Vadgalambot ma este mutatja be a telepi egyesület a Kraxner-féle vendéglő nagytermében.

««(★★★)»»

A Dunabánsági Színház műsora.

A noviszádi Emlékothonban a Pavle régenshercegről elnevezett dunabánsági Szerb Színházban ma, szombaton este, Sergio Pullese »A hős« című híres színműve kerül bemutatásra. Holnap, vasárnap délután Nutsics Branislav »A miniszterné« című szindarabját mutatják be. Mindkét előadás a színházi együttes legjobb tagjai működnek közre.

★

Teadélután a noviszádi Daloskörben. A noviszádi Polgári Magyar Daloskör ifjúsági szakosztálya holnap, vasárnap délután 4 órai kezdettel táncal egybekötött teadélután rendez. Belépődíj nincs, tea kötelező. A teadélután résztvevői között díjtalanul könyveket sorsolnak ki.

★

Kulturmunka Szajánban. Az iskolán kívüli népnevelés nemcsak egyre újabb magyar közönségeket hódít meg, hanem mindegyre jobban elmélyül. A szajáni Gazdakörben Herresbacher Dénes pápai kamarás irányítása mellett már évtizedek óta értékes kulturmunka folyik, három éve azonban, hogy a Közművelődési Tanáccsal karöltve az iskolán kívüli népnevelést, illetve a rendszeres oktatást megszervezte. Az első ilyen előadást az idén most vasárnap tartották. A megnyitót beszédet Herresbacher Dénes mondotta el, rámutatva a kulturális tevékenység mindent átfogó nagy jelentőségére. Mélyen járó és lelkes beszéde után Sárközi Sándorné Börcsök Erzsébet: »Magyar asszony hivatása« című értekezését, majd pedig Sárközi Sándor Selmeczy János: »Mit jelentenek a közmondások« című előadását olvasták fel. A felolvasások nagy sikert arattak, ami biztosítéka annak, hogy Herresbacher Dénes pápai kamarás értékes tevékenysége visszhangra talál és Szajánban a magyar kultúra a Gazdakörben igaz otthonra lel. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül a gazdaköri vezetőségnek nemes és értékes munkálkodását, amivel kulturánk terjesztését elősegíti.

★

A szubotocai magánalkalmazottak táncmulatsága. A szubotocai magánalkalmazottak egyesülete vasárnap délután táncmulatságot rendez saját helyiségében (Brand-szálló, hátsó bejárat). A táncdélután félöt órakor kezdődik.

PESTI POSTA

I.

TASNÁDY-FEKETE MÁRIA, a szépségkirálynőből ujságíróvá gyakorlaton keresztül filmszínésznővé avanszált csillag, meghívást kapott

Olaszországba, ahol egy nagy Gigli-film felvételeit akarták rövidesen megkezdni. A női főszerepet a magyar filmszínésznőnek

ajánlották fel. Már úgy volt, hogy néhány nap múlva elutazik Olaszországba Tasnády-Fekete Mária, de a budapesti filmgyártás programja felborította az utitervet. Nemsokára megkezdik ugyanis a Hunniában Hunyadi Sándor Erdélyi kastély c. szindarabja filmváltozatának felvételeit. A forgatókönyvet a művész-nő férje, Márai-Grosschmied Géza, Márai Sándor öccse írja és arról is szó van, hogy esetleg ő rendezi a filmet.

Most aztán értesítés jött Olaszországból, hogy a Gigli-film felvételeit néhány héttel elhalasztották. Így aztán lehetségessé vált, hogy Tasnády-Fekete Mária az Erdélyi kastély felvételeinek befejezése után mégis Olaszországba utazzék.

II.

AZ EGYIK PESTI SZÍNHÁZBAN rövidesen új operettet mutatnak be. A tehetséges zeneszerzőnek van a magánéletben egy — nyilván többet jövedelmező — mellékfoglalkozása: szénkereskedő. A pesti színházi humor természetesen kihasználta ezt a »ziccert« és máris megszülettek ezzel kapcsolatosan az első viccek. Valaki azt javasolta, hogy a műintézetre, ahol majd a darabot bemutatják, arra az időre, amíg a darab megy, új transzparenst akasszanak ki ezzel a szóval:

— SZÉNHAZ.

Arra a kérdésre, hogy a zeneszerző komponált-e a darabban valami jó slágert, az egyik kómikus így felelt:

— Hogyne! Az egyik koksztrotjtja világszláger lesz.

III.

ÉRDEKES KERESZTELEŐ volt a napokban Budapesten. Az immár magyarrá vált Trojanoff-Varga Sándor táncművész mult héten született kisfiát tartották keresztvív alá és ezen az aktuson megjelent a magyar főváros művészársadalmának színe-java. A kisfiu az Iván nevet kapta a kereszttségben. A keresztapa Obolensky herceg volt, a keresztanya Máté Lajosné. A szertartást Doneckov budapesti orosz eszperes végezte.

IV.

A TITKOS DRÁMAIRÓ MELLETT feltűnt a pesti színházi világban a titkos műfordító is. Az egyik ilyen titkos műfordító beküldte új műfordítását a Vígsházának, Harsányi Zsolt igazgatónak. Miután jó ideig nem kapott választ, táviratban fordult az igazgatóhoz. A távirat így szólt:

— Mit csináljak művemmel?

Harsányi ezt válaszolta:

— Fordítsa sürgősen vissza.

V.

A PESTI ÉTLAP MEGRÖVIDÜLT. Na persze nem tulságosan. Csak éppen azok az ételek maradtak le ró-

la, amit ugyanis csak olvasott a vendég, de a legtrikább esetben rendelt meg. Legfeljebb, ha már nagyon jó kedve volt Még így is megmaradt a nagy vendéglők étlapján háromféle leves, hatféle előétel, háromféle husétel különböző variációi, a többi ételek pedig korlátozás nélkül ugyanugy, mint eddig. A közepes éttermekben két leves, négyféle előétel maradt, a többiek pedig csak nem ugyanugy, mint az u. n. nagy éttermekben. Ahogy az egyik szakértő megjegyezte: eddig volt az ét-

lapon hetvenféle étel, most már »csak« negyvenötfele van.

A közönség nagy jóindulattal fogadta a dolgot, amely különben is a pesti vendéglősök önkéntes akciója volt. Mintha jól esett volna, hogy végre valami kézzelfogható, helyesebben látható jele is van a súlyos időknek, amelyeknek vihara eddig oly szépen elkerülte és remélhetően ezután is elkerüli a Kárpátok medencéjét.

Derűsen vette kezébe a minap az egyik törzsvendég megszokott vendéglőjének újbeosztású étlapját.

— Na hálistennek — mondta — legalább nem kell annyit olvasni és könnyebben megy a rendelés.

Thy

KÖZGAZDASÁG

Az Északamerikai Egyesült Államok hatalmas háborús konjunkturája

Minden ipar teljes üzemmel dolgozik — Az európai arany beázónlésének rekordja — Visszatitelték a hiteleket

— Saját munkatársunktól —

Az európai háború kitörése óta, az amerikai gazdasági és pénzügyi életben a legnagyobb élénkség uralkodik. Minden ipari, kereskedelmi cikknek, valamint az amerikai tőkegazdálkodásban vezető értéket jelentő részvények jegyzése egyre erősödik. Az ipari értékek ára valamivel erőteljesebb emelkedést ért el, míg az amerikaiak kedvelt papírjai, a vasúti részvények tulajdonképpen stabilizált árjegyzést mutatnak. Jellemző, hogy minden árszilárdulás ellenére,

a tényleges tőzsdéizlet erősen összezsugorodott.

A nemzetközi jelentőségű nagy részvényeket mai gazdáik nem adják tovább. Ezek a papírok olyan szűk körű kezében vannak, amelyek az infláció felé közeledő amerikai pénzpiacot hitelek tekintetében alig szokták igénybe venni. A kisebb értékek, az úgynevezett »kommersz-papírok« sem cserélnek tulajdonost. Az ipar teljes kapacitása minden ágban olyan élénk, hogy a kisebb papírokat a kispolgárok, már az árfolyam-emelkedés reményében is, szívesen tartják. Ennek tudható be az a jelenség, hogy míg a háborút megelőző hetekben, a newyorki értéktőzsde heti részvényforgalma a hat millió darabot jóval felülmutta, addig ma legfeljebb négy millió a heti forgalom. A napi pénz változatlanul: 1%.

Az amerikai gazdasági élet általános képe: kitünő. Az acéltipar kapacitása már 94%. Minden jel arra mutat, hogy az embargó megszüntetésével beállott fokozott termeléstől a százszázalékos üzemi kihasználás már csak hetek kérdése és eléri az 1937. év tavaszának termelőképességét, amidőn Amerika acélművei tudvalevőleg az amerikai hadsereg teljes hadifelszerelésén dolgoztak. A kész acéláruszállítás, az amerikai acélkartell jelentése szerint 1939 második felében így alakult:

Julius	676.000 tonna
Augusztus	804.000 tonna
Szeptember	985.000 tonna
Október	1.219.000 tonna

Ugyancsak emelkedik a vas és acél

kivétel, ami az első háborús hónap 477.080 tonnájával szemben 576.601 tonnára szűkött. Ezek az adatok megdönthetetlenül igazolják, hogy

az európai államok a vas- és acéltérmekek kivételétől tartózkodnak és a nemzetközi piacot az U. S. A.-nak engedték át.

Az amerikai automobilipar termelése is tartós emelkedésben van, bár csak a napokban ért véget az a nagy sztrájk, amely Amerika egyik legjelentősebb autógyárát, a Chrysler-Műveket hetekre teljesen megbénította. Ma Amerikának heti autótermelése átlagban: 80.000—85.000 darab.

Igen erős fellendülésben van a gyapotipar, amely 1938 októberében 544.000 bálát, 1939 júliusában 521.000 bálát és ez év októberében 687.000 bálát dolgozott fel. Nem kevésbé jól foglalkoztatott a villamosság ipar, amit az európai vezető közgazdasági lapokban is közzétett »Westinghouse Electric« havi mérlegei bizonyítanak. Amerikának ez a vezető villamossági társasága augusztusban 0.85 millió, szeptemberben 1.10 millió és októberben 1.32 millió dollárt keresett.

Ezzel a hatalmas ipari termeléssel szemben olyan jelenségekkel is találkozunk, amelyek az európai szemmel nézett amerikai gazdasági életben a nagy konjunktúra gyengítésére mutatnak. Így a vasúti teherkocsiszállítás egyre gyengül. Kiseb az építési tevékenység is, ami ez év szeptemberében 322 millió dollárral szemben októberre már 263 millió dollárra csökkent.

November utolsó hete különben igen érdekes és inkább az európai viszonyokra jellemző gazdasági rekordot adott. Azon a héten volt

a legnagyobb aranybehozatal a háború kitörése óta.

33 millió dollár értékű arany jött be akkor, amivel az amerikai Federal Reserve Bankok aranykészletei tizennyolc milliárd dollár értékű aranykészletre rugtak. Ennek tudható be az az érdekes jelenség is, hogy bár az értéktőzs-

dék forgalma esökkenőben van, a Federal Reserve Bankok részvényeit egyre nagyobb tömegekben vásárolják. Rövid pár hónap alatt ezek a meglehetősen elhasznált papírok oly favoritok lettek, mint Nyugat-Európa állambankjainak részvényei.

Az amerikai állami tartalékbankok egy idő óta a háború első hónapjában erősen felduzzadt hitelkeretek csökkentésén fáradoznak. Minden jel arra mutat, hogy ez a törekvés sikerrel jár. A három hónapos európai háború és a fegyverszállítási embargó megszüntetése minden iparágban és a farmereknél is olyan kereseti lehetőségeket teremtettek, hogy már a hosszabb lejáratú kölcsönök visszafizetése sem ütközik komoly nehézségekbe.

»»»»»*«««««

Hirek mindenfelől

□ Nem változik a kliringmárka árfolyama. A Jug. Kurir cáfolja azokat a jugoszláviai lap híreket, amelyek szerint a német kliringmárka árfolyama megváltozik. A Jug. Kurir szerint a kliringmárka (14.30 di) legalább is tavaszig változatlan marad a jugoszláviai tőzsdéken.

□ 21.000 tonna nafta és petróleum érkezik Romániából. Megírta a Reggeli Ujság, hogy a román nyersolajszállítmány első részlete megérkezett Jugoszlávia-ba. Románia rövid időn belül összesen 3.000 tonna tiszta olajat s 18.000 tonna nyersolajat szállít Jugoszláviának, utóbbiból 25 százalék, azaz 450 tonna benzint lehet előállítani. A román olajat Jugoszlávia devizában fizeti, mert a csütörtökön Bukarestben létrejött megállapodás szerint a két állam közt megszűnik a kliringforgalom.

□ Még bizonytalan a jugoszláv—magyar kereskedelmi tárgyalások időpontja. Jelentettük már, hogy rövidesen Beográdba érkezik a magyar kereskedelmi küldöttség. A jugoszláv—magyar kereskedelmi tárgyalások időpontját eddig még közelebbről nem állapították meg s a tárgyalások anyagáról is csak akkor lehet majd tájékoztatást nyerni, amikor a két küldöttség kölcsönösen közli a kívánságait.

□ Hollandiában emelkedett a cukor ára. Amszterdamból jelenti a Jug. Kurir, hogy a holland kormány felemelte a cukor árát kilónként 2 centtel. Az áremelésért volt szükség, hogy a cukorjegyrendszer bevezetésével járó költségek megtérüljenek.

□ Felülvizsgálják az ipari és kereskedelmi vállalatokat. Buligovics Iván, a szombori tűzoltóság parancsnoka leiratot kapott a bányai hivataltól, hogy vizsgálja felül a Szombor, szombori és apatini járási kereskedelmi és iparvállalatokat, hogy milyen óvintézkedéseket foganatosítottak légi támadás esetére. Buligovics körutját a napokban megkezdte.

««(IIII)»»»

LONDONBAN HÁBORUT INDÍTOTAK A PATKÁNYOK ELLEN

Mi a különbség ember és patkány közt? Egyik úgy, mint a másik, háboruzik: Egyik úgy, mint a másik, rombol, pusztít,

S veszély esetén a föld alá bujlik.

FANYAR TÓBIÁS

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

22 közlemény

ELSŐ RÉSZ

Az Ipartörvény (Ipt.) általános rendelkezései

Tehát ha egy nőalkalmazott este 10 órakor abbahagyta a munkát, csak másnap 9 órakor veheti újból fel, vagyis amikor már elmúlt a 11 órás időszak.

Pékműhelyekben az éjjel reggel 4 óráig tart.

A **tulóra** (prekovremeni rad). Az ipartulajdonos köteles minden, a törvényben megállapított munkaidőn túl teljesített munkáráért, a rendes órabérenél 50%-kal többet fizetni. Tehát ha valaki napi 8 vagyis 10 óránál többet dolgozik, követelheti, hogy a tuloráért a rendes órabérenél 50%-kal többet fizessenek.

A munkaszerződés megkötésénél érvénytelen az esetleges olyan megállapodás, amely szerint a munkavállaló lemond a tulorázásért járó fizetéséről.

A **munka egészségügyi feltételei**. Segédszemélyzetet csak olyan ipari üzemekben szabad alkalmazni, amelyekben a munkavállaló életét és egészségét, amennyire csak a szolgálat természete szerint lehetséges, megvédik.

Ha a munkaadó kötelezte magát, hogy a munkavállalónak lakást ad, a lakás meg kell hogy feleljen az egészségügyi követelményeknek.

Az ipartulajdonos tartozik gondot viselni arra, hogy a műhelynek meg legyen a megfelelő világítása, szellőztetése, ne legyen munkásokkal túlzsúfoltt. A munkaadó tartozik továbbá a munkavállaló erkölcsi megvédésére minden szükségeset megtenni.

MUNKÁSKAMARÁK (Radničke komore).

A munkáskamarák feladata a munkások és alkalmazottak gazdasági, társadalmi és művelődési érdekeinek megvédése.

A munkáskamara 30-60 rendes tagból és ugyanannyi pótaggból áll. A tagokat a különböző szakmák munkásai és alkalmazottai sorából választják.

A kamara szervei: 1. közgyűlés, 2. igazgatóbizottság.

A kamara saját fenntartására járulékos fizetésére kötelezheti a kamarához tartozó olyan munkásokat és alkalmazottakat, nemre való tekintet nélkül, akik 18. évüket betöltötték és betegség vagy balesetbiztosítás alá tartoznak. A járulékos nem lehet nagyobb a napszám 0,5 százalékánál. A járulékos a munkásbiztosítási illetékekkel egyidejűleg szedik be. A munkásbiztosító hivatal ezért a munkájáért a munkáskamarától külön díjazásban részesül.

A munkáskamarák feletti felügyeletet a szociálpolitikai minisztérium külön biztosokkal végzi.

A jugoszláv királyság területén Beogradban, Zagrebban, Ljubljában, Szkopljén, Noviszádon, Szplitben és Szarajevóban működik munkáskamara.

MUNKÁSTÖZSDE (Berza rada)

A munkástözsdek feladata, hogy az ország területén szabályozzák a munkakereslet és a munkakereslet közötti viszonyt. Ebből a célból létesítették a központi munkástözsdet Beogradban és a helyi munkástözsdet minden gazdaságilag fejlettebb városban.

A **központi munkástözsde** (Središnja berza rada). A központi munkástözsde feladata, hogy a helyi munkástözsdek között közvetítő szerv gyanánt működjen, gondoskodjen újabb helyi munkástözsdek felállításáról, felügyeletéről, évenként kimutatást állítson össze a munkanélküliségről.

Helyi munkástözsdek (Mesne berze rada). A helyi munkástözsdek a központi munkástözsde szervei. Ezek feladatai:

- nyilvántartják a munkakeresőket és munkaadókat, s közvetítenek a munkavállalók és munkaadók között;
- a munkanélkülieknek a munkásvédelmi törvény keretein belül segítséget nyújtanak;
- a szolgálati szerződések megkötése alkalmával megadják a szükséges felvilágosításokat és mindkét érdekelt fél felhívására segítőkészenek a szerződés megkötésénél;
- kimutatást vezetnek a területükön működő üzemekről és vállalatokról;
- kimutatást vezetnek a munkapiac változásairól és azt a központi munkástözsdehez továbbítják;
- tanulmányozzák a munkanélküliség okait és a központi munkástözsdeinek javaslatot tesznek a munkanélküliség csökkentésének lehetőségeire.

A helyi munkástözsde vezetését az igazgató-bizottság végzi, amely a munkáskamara, a kereskedelmi és iparkamara, továbbá a kerületi munkásbiztosító hivatal 2-2 tagjából áll.

(Folytatjuk)

SPORT

A vidéki egyesületek kiküldöttei december 17-én tárgyalnak Szuboticán a jövőévi bajnoki beosztásról

A szubotici alszövetség hírei

A szubotici alszövetség igazgatótanácsa szerdaesti ülésén fontos ügyekben hozott döntést. A borovói »Bata« kérte az alszövetséget, hogy tartalékcsoportja, amelyet általában »kék csapat« néven ismernek sportkörökben, a vidéki »B« bajnokságban játszasson. Az igazgatótanács annak idején úgy határozott, hogy erre vonatkozólag megkérdezi az illetékes egyesületeket. A legtöbb egyesület beküldte véleményét, amelyekből kitűnik, hogy a vidéki »B« csapatok egyelőre ellenzik a Bata tartalékcsoportjának szereplését a bajnokságban. Ezek után az igazgatótanács is elutasította a borovói klub kérését.

A szombori Sport beadvánnyal fordult az alszövetséghez, amelyben a vidéki bajnokság átszervezését kérte. A szombori egyesület a beadványhoz új beosztási tervet csatolt. Az

igazgatótanács ebben az ügyben nem hozott döntést, ellenben elhatározta, hogy a klubokat december 17-re értekezletre hívja össze, amelyen majd az érdekeltek egyesületek hozzászólnak a Sport tervezetéhez, illetve új tervet dolgoznak ki.

A noviknezeváci Obilics sportklubot szigorúan megbüntette az alszövetség, miután egyik mérkőzésén nem tartotta fenn a rendet és a játékosok, valamint a közönség megtámadta a mérkőzés vezető bíróit. Az Obilicstől hat hónapra megvonták a mérkőzésrendezés jogát.

Az igazgatótanács ülése után a fejelembizottság tartott ülést, amelyen a következő játékosokat büntették meg: Babics (BAK) egy év, Szabó (Bohémia) 3 hónap, Erdélyi (SzMTC) 2 hónap, Szabó (Bata) egy hónap.

Rövid sport hírek

A vrbászi Dulcis Szuboticán. A vrbászi cukorgyári csapat vasárnap, december 10-ikén Szuboticán vendégszerepel. A jóképességű vidéki volt bajnoksapatnak a SzAND lesz az ellenfele.

Szomborban holnap, vasárnap délután 2 órai kezdettel a Sport-pályán Sport-SZAK barátságos futballmérkőzés lesz. A szombori kékfehérek és zöldfehérek már régóta nem mérköztek egymással s ezért a holnapi erőpróbát nagy érdeklődés előzi meg.

Dragisa Cvetkovic miniszterelnök értékes seréget ajánlott fel a kettős Gragyanski-BSK mérkőzés győztesének. Miután az első mérkőzés 1:1 arányban döntetlenül végződött, a serleget az a csapat nyeri el, amely holnap a beográdi visszavágó mérkőzésen győz.

A budapesti KK-konferenciát január 13 és 14-én tartják meg. A magyar szövetség már szétküldte a meghívókat Beogradba, Bukarestbe, Prágába, Rómába és Berlinbe. A külföldi megbízottak a konferencia két napja alatt az MLSz vendégei lesznek.

A NAK atlétikai szakosztálya holnap délután félkettőkor évadzáró versenyt rendez a NAK pályán. Kérjük a versenyre összes atlétánk megjelenését. Verseny után teadélután lesz a Botos-vendég öbön levő klubhelyiségben. — A vezetőség.

A noviszádi Gyógyász alább felsorolt játékosai holnap, vasárnap délután fél tíz órára jelenjenek meg a Karagyorgye-pályán a Makkabi elleni edző mérkőzésre: Kapmayer II, Csikós, Csauth, Megyumurac, Vitéz, Máthé, Grieser, Vučkovic, Mellert, Mondovics és Farkas, tartalékok: Milosevics, Virág és Makszimovics. — Ma este a Lira-vendég öbön Mikulás-estet rendezünk. — A vezetőség.

A beográdi Jugoszlávia futballcsapata, amely Törökországban néhány portyamerkőzést játszik, megérkezett Sztambu ba. A Jugoszlávia vezetősége egy marék földet vitt magával Ople-

nacéről s azt Kemal Atatürk mauzóleumában helyezi el.

Egy olimpiai győztes ló »halála«. Németországban általános figyelmet keltett most a Draufgänger nevű versenyló szomorú vége. Ez a ló nyerte meg ugyanis 1928-ban, az amszterdami olimpián Von Langen báró alatt a nemzetközi lovasversenyt. Az olimpiai győztes ló három évvel eze őt betegeskedni kezdett, reumatikus fájdalmat keletkeztek és bár multja alapján megkülönböztetett gyógykezelésben részesítették, nem lehetett rajta segíteni. Így azután úgy határoztak, hogy agyonlövök. Draufgänger 18 éves volt és az olimpiai versenyen kívül is sok dicsőséget szerzett a német lovasportnak.

«(IIII)»

GYŐZÖTT A BATA SZUBOTICÁN Bata SK—Bácska 4:2 (1:1)

A tegnapi ünnepnapon a Bácska a borovói Bata csapatát látta vendégül barátságos mérkőzésre, amelynek szépszámu közönsége volt.

A mérkőzés az első félidőben változatos küzdelemben telt el, szünet után azonban a vendégcsapat nagy fölénybe került és megérdemelten győzött. Góllövők: Hripkó 3 és Schlitter (Bata), Bukvics és Kopunovics II (Bácska), játékevezető Mernyák.

A Bácska holnap Borovón adja vissza a Bata látogatását.

!!!

A tekéző sport hírei

A noviszádi Heraklesz ma este 6 órai kezdettel tartja meg a Beck-pályán házi egyéni bajnokságát, amelyen minden játékos köteles résztvenni. — A vezetőség.

URANIA MOZI, NOVISZÁD

MA PREMIÉR Vidám film
Kitty és a világ-konferencia
 Hanelore Schroth Paul Hörbiger
 Charlotte Daudert

□ Az őszi hantos ásás előnyeit minden gazda ismeri. Különösen az erősen kötött talajokon művel csodát a tél. A talajszemcsék közé hatoló víz megfagy és szétrombolja a legridegebb rögöket is. Tavasszal, amint a nap és szél hatására megszikkad a föld, kézbevéve, porhanyó, aprószemcséjű, kitűnő földnek látszik. Sajnos, amint nagyon jól tudjuk, ez az állapot nem tart soká. Az első nagyobb esők és záporok hamarosan ismét összetömítik, darabossá, szivóssá teszik a földet. Mégis azt kell mondani, hogy nem szabad elmulasztani az őszi ásást kötött talajokon, mert előnyeit a tavaszi munkák során nagyon is jól értékesíthetjük. A további szerkezeti lazítást csak a humusz keverésével érhetjük el. Ezek között első helyen kell említeni a szűz tőzegkorpát, melyet a lehető legkorábban kihintünk. Lassan korhadó szűz tőzeg levegősen tartják a talaj színét. Jól eldolgozható finom anyaga lehetővé teszi az egész vékony rétegben való egyenletes elterítést. A kiszórt tőzeget azonnal sekélyen beleképádjuk a földbe. Nagyon jó szolgálatokat tehet az érett és rostált zagyvatrőgya (komposzt) is, melyet tőzeggel keverünk.

SZEPLŐT, pattanást, bőrpírt, orrvörösséget és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet **DARUVÁRI** krém minden szűz tőzegen kapható Háromszarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: **BLUM** gyógyszer Szubotica.

— Tehát ottidőzése keverte gyanuba! Ezek szerint, fenség, Longueval elárulta és beszolgáltatva az Ungvárt jelen voltak névsorát. És ha az ott megjelentekben keresik fenséged párthiveit, első sorban Bercsényi tábornok urra fog esni a gyanu, aki őket összehívta és vendégül látta. Ezen az alapon kétségtelennek kell tartanunk, hogy elrendelték az ő letartóztatását is!

— Igen, ez nagyon valószínű. De ha így áll a dolog, szent kötelességünk, hogy Bercsényit értesítsük, ha ugyan még nem késő. Válla!ja ezt, Apagyi uram?

— Vállalom, fenség. Magam ugyan nem nyargalhatok hozzá személyesen, hanem majd gondoskodom megfelelő helyettesről még ebben az órában. Én Szerencsre indulok fenség, hogy ott Rocheforttal, szükség esetére, megtegyük a kellő intézkedéseket.

— S ha az alagutat nem sikerül idejére helyreállítani?

— Erre is gondoltunk, fenség. Akkor álmában megrohanjuk és lefűljük a német katonaságot s a vár kapuján fogjuk elragadni fenségedet! Kérem is elbocsátásomat, mert minden perc jóvátehetetlen késedelmet jelenthet.

— Mikor látom ismét?

— Szerencsén csak addig maradok, míg Rocheforttal megéjtjük a helyszíni szemlét s megállapítjuk a szükséges munkálatokat, aztán nyomban visszatérek.

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapl lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig vesszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

UDITÓ SZAJVIZ, fogviz, toroköblítő 3 csepp **»NÜVÉNYHARMAT«** egy pohár vízben. Frissít, fertőtleníti, oldja a felhalmozódott nyákot, kellemes szájíz, üde lehetet biztosit. Mindennapi használatával fogunk, torunk egészséges, hangunk tiszta és csengő marad. Üvegje patikákban, boltokban 12 dinár és hónapokra elegendő. 7491

ELVESZETT csütörtökön a déli órákban a Kralja Petra II. uccában egy arany karóra. A becsületes megtaláló jutalom elevelében adja le Kralja Petra II. 28 sz. alatt, a bicikli üzletben, Csordásnál. 8035

HÁZASSÁG

CSINOS, fiatal, független urinő 270 lánccal, birtokkal, készpénzhozománnyal férjhez menne, készpénzzel hozzájárulna egyéb vállalkozásokhoz, házasság esetén. Arcképet megküldi. Bizony házasságközvetítő irodája, Timisocara, Románia. 7779

ALLAST KERES

ALLOMÁSFŐNÖK nyugdíjban, kaulóköpes, magyar és német nyelvismerettel, megfelelő állást keres. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 8018

49 EVES, jó megjelenésű intelligens nő magányos urhoz vagy plébániára ajánlkoz k gazdasszonynak. Ajánlatokat: »Szorgalmas« jellegével a kiadóhivatal továbbítja. 8086

VARRÓNÓ házakhoz ajánlkozik. Ért a ruha és fehérnemű varráshoz. Nov szád, Dosztojevskog 6 szám. 8037

KERESLET

MÉRNÖKÖT keres külföldi nagygyár, ipartelepek látogatására. Nagyon jó kereseti lehetőség. Ajánlatokat »Ipartelep« jellegre a lap kiadója kéri. 8001

EGESZSÉGES LÁNY vagy asszony az összes házimunkák elvégzésére azonnal felvétetik. Jelentkezni: Tanaszijevics, Pántilagyár, Noviszád, Predovicseva u. 78. 8047

NEVELŐNÖT idegen nyelvtudással, jó bizonyítványokkal, komoly, házias, b'zami személyt keresek 11 és 13 éves gyermekekhez. Ajánlatok bizonyítványmásolattal, képességek és igények megjelölésével **TERNO** Noviszád, Zselyezniciska 12 címre küldendők. 7966

MINDENES cseléd lány december 15-re felvétetik. Zlatiborszki trg 13, Noviszád. 8088

KÜLÖNFÉLE

Dr. FILIPON CRÉME a legjobb és legkedveltebb nappali krém Ara helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Küchler, Vrsac. 2474

Mely fájdalommal jelentjük a szomorú hírt, hogy hön szeretett férjem, a legjobb apa, nagypapa, dedapa, testvér és rokon

id. Takács János
 gazdálkodó

életének 84-ik és boldog házasságának 61-ik évében csütörtökön, december 7-én este fél 7 órakor hosszú kinos szenvedés után csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait ma, december 9-én délután 3 órakor temetjük a gyászházban, Noviszád, Dudarszka uca 26. sz. alól a Futaki-úti római katolikus temetőben lévő családi sírboltba.

Noviszád, 1939 december 9.
 A gyászoló család

FIAT Wanderer, D.K.W.
 Audi-Horch
 gépkocsi képviselő
AUGUST KUTALEK.
 Noviszád, Kr. Petra II. 63. Tel. 31-06

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
 Telefon: 21-37, éjjeli 20-58
 Felelős kiadó: **André Dezső**
 A kiadóhivatal felelős vezetője: **Blazsek Ferenc**
 Pretpiata — Előfizetés:
 Egy hóra 28.— dinár
 (kihordó útján 30 din.)
 Három hóra 80.— dinár
 (kihordó útján 86 din.)
 Félévre 160.— dinár
 (kihordó útján 172 din.)
 zlati svakodneвно - Megjelenik naponta
 Post. čekovni račun — Postacsekiszámla:
 Beograd, 59.754, Zagreb, 46.692

(343)

— mondotta aztán Apagyi. — Ég a talpam alatt a föld. Azért jöttem, mert meg akarlak kérni valamire.

— Mindent szívesen megteszek, ami csak tőlem telik, — felelte készségesen Szluha.

— Most jövök a fejedelemtől, barátom. Az a kívánsága, hogy Bercsényit — ha még nem késő — értesítsük Longueval árulásáról s az eddig foganatosított letartóztatásokról. Te Bécsbe sietsz, ugye?

— Hajnalban indulok.

— Utazzál tehát a Vág völgyén lefelé, így utadba esik Brunóc és feltűnés nélkül beszólhatsz Bercsényihez. Megteszed, pajtás?

— Hogy megteszem-e? Kutya-kötelességem, hogy megtegyem!

— És ha magad bármi ok miatt akadályozva volnál, gondoskodni fogsz ugye, hogy helyetted másvalaki értesítse?

— Gondoskodni fogok, szentül fogadom.

Rendben van, Isten veled, pajtás.

— No, de hát csak nem hagysz így a faképnél, — méltatlankodott Szluha, — hiszen tizenöt esztendő óta nem láttalak. Legalább vacsorázzál velem.

— Szíves örömet maradnék, de dolgaim nem tűrnek halasztást! Aldjon meg az Isten.

— Hát Isten áldjon!

Ujra megölelték egymást s Bergamo ur talján szolgájával együtt még az éj beállta előtt elhagyta Eperjest.

(Folytatjuk)

— hogy itt várjam be fenséged ügyének fejleményeit.

— Menjen tehát, Apagyi uram, de előzőleg intézkedjék Bercsényi tudósításáról!

— Hol van jelenleg a gróf ur, nagyságos uram?

— Brunócra kell lennie, mert úgy mondotta nekem még Ungvárt, hogy e hónap első napjaiban oda telepszik át s ott is marad május közepéig. Valószínű, hogy előbb Ungváron fogják keresni s így remény van arra, hogy még idejében megkaphatja az értesítést.

— Meg fogja kapni, fenséges uram, erről nyugodt lehet, — mondotta Apagyi és eltávozott.

Az ál-Bergamora a ház előtt várakozott a szolgája, Fekete Miska és szokása szerint most se töltötte az időt hiába. Minden alkalmat fölhasznál arra, hogy értesüléseket szerezzen az események apró részleteiről is.

Mikor aztán gazdáját kijönni látta a Medveczky-házból, hozzá-sietett s félrevonva, a következőket közölte vele:

— Szirmay báró urral együtt lefoglalt három jurátusát is, nagy jó uram, névszerint Orbán

Pált, Sárosy Istvánt és Károlyi Sándort. Irodavezetőjét, Szluha Ferencet csodálatosképpen szabadon hagyták. Szluha azt az utasítást kapta az urától, hogy holnap hajnalban induljon Bécsbe s ott minden követ mozgasson meg kiszabadítása végett. Ha a fejedelem ur önagsága irni akarna a feleségének, Szluha uram elvihetné a levelét.

— Jél van Miska, ez fontos értesülés. Gyere, rögtön fölkeresem Szluha Ferencet.

Meg is találta hamarosan Szirmay István eperjesi házában, az irodában.

Szluha Apagyinak gyerekkori pajtása volt s később is meleg barátság fűzte össze őket, míg csak Apagyt kalandor- és bujdosóéletre nem kényszerítette a Karafával történt összeütközés.

Az ál-Bergamo azt mondotta Szluhának, hogy négyszemközt óhajt beszélni vele.

Mikor aztán Szluha bevezette egy belső helyiségbe s betette az ajtót, Apagyi minden tartózkodás nélkül fölárta előtte kilétét.

A két barát összeölelkezett.

— Nincs most idő, hogy kérdéseidre válaszoljak, kedves Ferim,